

Oponentský posudek na diplomovou práci

Interakce léčiv a potravy z pohledu veřejnosti a literární dokumentace

Autorka: Veronika Vlčková

Předložená práce se zabývá závažným tématem interakce léčiv a potravin, které je v odborné literatuře i terapeutické praxi často opomíjeno. Jedná se o praktický problém na jehož řešení by se měli spolupodílet nejen farmaceuti, ale i lékaři a pacienti. Z tohoto pohledu je třeba ocenit přístup k uvedené problematice. Základem pro výběr dat je totiž dotazník pacientů lékárny, který slouží jako východisko k vyhledávání a zpracování dat. Autorka si je tedy vědoma nutnosti spoluúčasti pacienta.

Poměrně rozsáhlá diplomová práce zpracovává data na 148 stranách textu s 29 grafy a 31 tabulkami. Významnou součástí práce je rovněž 13 rozsáhlých příloh. Toto členění přispělo k přehlednosti předkládaného textu.

V teoretické části jsou přehledně zpracovány znalosti nutné k hodnocení zpracovávané problematiky. Hlavní důraz je kladen na rozbor faktorů ovlivňujících absorpci léčiv. Potrava představuje jeden ze základních faktorů. Možnosti interakcí potravy a léků jsou správně didakticky rozděleny na farmakokinetické a farmakodynamické. Z pohledu oponenta se zdá, že větší pozornosti by zasluhovaly chorobné stavy ovlivňující vstřebávání potravy a léčiv. Z pohledů autorky jsou však pochopitelně důležitější jiné faktory, např. fyzikálně chemické a obecně farmakologické.

Metodická část je rozdělena na dvě základní části: analýzu názorů pacientů a analýzu literatury resp. databází použitých k vyhodnocování získaných výsledků. Dotazníkové šetření bylo provedeno u 100 náhodně vybraných pacientů lékárny. Vlastní obsah dotazníku byl zpracován autorkou na základě literatury. Pro účely diplomové práce a ke sběru prvotních dat lze tyto postupy hodnotit vcelku kladně. Pro tvorbu populačních dat by obě metodiky musely být prohloubeny. Údaje získané z dotazníků sloužily k další orientaci v datech. Dále byly hodnoceny léky z nejčastěji udávaných lékových skupin. V druhé části metodiky následuje popis databází použitých ke srovnávání s údaji pacientů. Jedná se o AISLP, příbalový leták, Micromedex a v některých případech Medline. Výběr těchto kritérií pro srovnání údajů o užívání léků s potravou hodnotím velmi dobře.

Rozsáhlá výsledková část je členěna přehledně a zahrnuje velké množství dat, které se autorce podařilo získat. Na tomto místě je znovu třeba podtrhnout, že zařazení méně četných dat v rozsáhlých tabulkách do příloh posloužilo přehlednosti výsledkové části. Rozumné zhodnocení odpovědí pacientů na dotazníkové otázky tvoří východisko další práce. Odráží skutečný stav o názorech pacientů týkajících se užívání léků v závislosti na příjmu potravy. Hodnocené lékové skupiny vyplynuly z odpovědí náhodně vybraných pacientů. Je však třeba říci, že antihypertenziva, analgetika, antibakteriální léčiva a antiulcerozní léčiva jsou i z obecně farmakologického hlediska velmi vhodné ke sledování. Největší sumu informací představuje hodnocení shody respektive neshody o užívání léku s potravou mezi jednotlivými zdroji informací. Souhrnně je třeba říci, že počet shodných, tedy správných informací převažuje ve všech lékových skupinách. Z metodického hlediska a při vyhodnocení výsledkové části bych rád zdůraznil, že kategorie nejasné shody nelze hodnotit jenom jako

nedostatek informací, ale naopak jako zpřesnění hodnocení dat. Domnívám se, že srovnání informací z příbalového letáku a mezinárodní databáze Micromedex je přínosná myšlenka.

Diskuze shrnuje názory autorky na předkládaná data. Vzhledem k pilotnímu charakteru studie a zároveň velikému množství jednotlivých dat může být diskuze zaměřena pouze na některé aspekty. Zajímavé je srovnání malého souboru dotazovaných pacientů s obecně populačními daty. Tento postup po výrazném rozšíření souboru by mohl přinést velmi praktické výstupy. Ke komentování svých výsledků použila uchazečka jak konkrétní příklady z jednotlivých databází tak individuální data publikovaná v odborné literatuře. Celkový přístup k datům je racionální. Vzhledem k rozsáhlosti, někdy až na úkor přehlednosti, jsou závěry spíše pracovní než praktické.

Přílohy představují významnou část diplomové práce. Zejména srovnání údajů o užívání léků v souvislosti s potravou u jednotlivých účinných látek ve všech hodnocených lékových skupinách dokumentuje poctivost a rozsah práce při sběru dat. Již tato srovnání publikovaná ve stručnější, strukturované a praktičtější verzi mohou být konkrétním přínosem pro terapeutickou praxi. Jedná se však o individuální data v rozsáhlých lékových skupinách. Tabulky v této části přílohy jsou tedy rozsáhlé a čtenář se v nich orientuje obtížněji. Proto zmiňuji možnosti jejich dalšího zpracování.

Příložený seznam literatury splňuje kritéria kladená na diplomovou práci tohoto charakteru a jeho součástí jsou i některé novější publikace. Po stránce formálního uspořádání hodnotím práci jako velmi pěknou. Jazyková a grafická úroveň rovněž odpovídají obsahu, závažnosti tématu a účelu diplomové práce.

Diplomová práce Veroniky Vlčkové představuje kvalitní soubor dat zpracovaný adekvátními metodikami. Objem předložených informací je překvapivě velký. Jejich zhodnocení přináší do budoucna možnosti rozšíření souborů, prohloubení analýz a získání velmi praktických výstupů pro terapeutickou praxi a činnost lékařů i farmaceutů. Vzhledem k uvedeným faktům doporučuji práci k obhájení.

V Hradci Králové 23. května 2006

MUDr. Karel Macek, CSc.
Fakultní nemocnice v Hradci Králové